

بیمه گران در تالار به گفتگو نشستند

گزارشی از برگزاری چهل و هفتمین اجلاس کمیته اجرایی فیر

● اصغر ابوترابی

فرعی و مجمع‌های بیمه اتکایی، بیمه گران نفت و انرژی کارگزاران و شورای مشورتی این فدراسیون برگزار شد.

دکتر کهزادی در سخنرانی افتتاحیه نشست‌های فیر ضمن خوشامدگویی به شرکت‌کنندگان، گزارشی از روند تحولات گذشته صنعت بیمه در ایران ارائه کرد و درس‌نشان خود توسعه فعالیت‌های بین‌المللی را از مهمترین سیاست‌های کنونی بیمه مرکزی برشمرد.

رئیس کل بیمه مرکزی ایران یادآور شد: شیوه اصلی حضور در بازارهای بین‌المللی، توزیع ریسک بین شرکت‌های بیمه از طریق بیمه‌های اتکایی است که احتیاج به قدرت و توان اقتصادی قابل قبولی دارد.

وی افزود: تشکیل اتحادیه‌ها، فدراسیون‌ها و همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی زمینه بسیار موثری است که شرکت‌های بیمه کشورهای در حال توسعه می‌توانند از طریق

چهل و هفتمین اجلاس کمیته‌های اجرایی فدراسیون بیمه گران اتکایی آسیایی - آفریقایی (FAIR) با حضور مقامات ارشد صنعت بیمه ایران و کشورهای عضو در هتل استقلال تهران برگزار شد.

در این اجلاس که به دعوت بیمه مرکزی ایران و موافقت کشورهای عضو کمیته اجرایی در تهران برگزار شد، علاوه بر عزت عبدالباری، دبیر کل فیر و رام کیشورجوشی، رئیس کل فیر حدود پنجاه شخصیت بیمه‌ای و بیمه اتکایی از کشورهای مصر، الجزایر، مراکش، لیبی، سودان، اتیوپی، زیمباوه سوریه، هند، چین، فیلیپین، مالزی، ترکیه، پاکستان و حدود پنجاه مسئول و کارشناس ارشد بیمه و بیمه اتکایی از بیمه مرکزی و شرکت‌های بیمه و بیمه اتکایی کشورمان حضور داشتند.

همزمان با اجلاس کمیته اجرایی فیر، نشست‌های کمیته

عضویت در آنها پشتوانه‌های بیمه‌ای برای خود فراهم کنند و با تبادل تجربه و دانش فنی در جهت حل مشکلات صنعت بیمه خود گام بردارند. دکتر کهزادی موفقیت‌های فیر در طی ۴۲ سال فعالیت آن و

طریق صادرات بیمه میان کشورهای عضو، ریسک‌ها به درستی مدیریت شده و در منطقه تقسیم شود. فعالیت کمیته اجرایی با ارائه گزارش عملکرد دبیر کل فیر آغاز شد و صورت‌های مالی سه نهاد وابسته به فدراسیون بررسی گردید. عزت عبدالباری

دبیر کل فیر، گزارش عملکرد یک سال گذشته فیر را به اطلاع اعضا رساند.

سندیکای نفت و انرژی صندوق اتکایی هواپیما و صندوق بیمه اتکایی غیرزندگی سه نهاد وابسته به فیر هستند که مقرر آنها به ترتیب در بحرین مراکش و ترکیه است. اجلاس کمیته اجرایی بیمه‌گران و

بیمه‌گران اتکایی همچنین دارای کمیته‌های تخصصی فرعی بیمه‌های عمر، کشاورزی، مدیریت ریسک، تحولات ساختاری و آموزش است و ریاست کمیته آموزش این فدراسیون بر عهده دکتر عبدالناصر همتی، رئیس کل سابق بیمه مرکزی ایران است. کمیته‌های تخصصی فرعی در اجلاس مذکور مسائل و مشکلات روز رشته‌های مختلف را بررسی کرده و راهکارها و تجارب به دست آمده را به سایر کشورهای عضو انتقال می‌دهند.

به رغم آنکه مجمع فیر عالی‌ترین نهاد فدراسیون است اما عمده تصمیمات در کمیته اجرایی اتخاذ می‌شود. در عین حال گردهمایی آزاد شرکت‌های بیمه نیز در کنار این اجلاس برگزار می‌شود.

به طور معمول در کنار اعضای فیر، مسئولان بیمه سایر کشورها به عنوان ناظر در گردهمایی‌های فیر حضور یافته و هر یک گزارشی از وضعیت صنعت بیمه کشور خود ارائه می‌کنند. این ناظران بیشتر از کشورهای اروپایی هستند و در ملاقات‌های دو جانبه در خصوص مسائل بیمه‌ای به گفتگو می‌نشینند.

هم‌اکنون ۱۸۸ شرکت بیمه و بیمه اتکایی از ۵۱ کشور آفریقایی و آسیایی عضو اصلی فیر هستند و در کمیته اجرایی فیر که بالاترین مرجع اجرایی این فدراسیون است نمایندگان بیمه و بیمه اتکایی ۲۱ کشور عضویت دارند.

در حاشیه اجلاس فوق با چند تن از کارشناسان و

محوریت این فدراسیون در همکاری اتکایی بین کشورهای منطقه را تایید کرد و گفت: بیمه مرکزی ایران همواره نقش فعالی در فدراسیون بیمه‌گران و بیمه‌گران اتکایی آسیا و آفریقا داشته است و اعتقاد دارد که این نوع همکاری‌های منطقه‌ای می‌تواند سبب تجمیع منابع و افزایش ظرفیت‌های فنی و مالی شود و بر موانع توسعه بیمه در منطقه فائق آید.

رئیس کل بیمه مرکزی ایران در پایان، بالا بردن ضرب نفوذ بیمه، الکترونیکی کردن بیمه‌ها و قرار دادن آن در کنار بانکداری الکترونیک، توسعه بیمه‌های خرد (microinsurance) برای حمایت از بیمه‌گذاران خرد و بیمه‌گذارانی که در زمینه توسعه اقتصادی نقش دارند و برنامه‌ریزی برای به کار گرفتن استانداردهای بین‌المللی نظارت بر عملکرد شرکت‌های بیمه را از دیگر برنامه‌های آینده بیمه مرکزی برای توسعه صنعت بیمه ایران برشمرد.

در کنار برگزاری کمیته اجرایی فیر، که وظیفه بررسی حساب‌های فیر، انتخاب حسابرس، تصویب بودجه سالانه تعیین خط مشی و برنامه‌های آینده و تأیید مصوبات کمیته‌های فرعی را برعهده دارد، کمیته‌های فرعی این فدراسیون، شامل کمیته مالی، توسعه، کشاورزی، مدیریت ریسک، آموزش و بیمه‌های زندگی، مجمع‌های بیمه اتکایی بیمه‌گران نفت و انرژی و مجمع عمومی سندیکای نفت و انرژی نیز نشست‌های خود را برگزار کردند.

کمیته اجرایی بیمه‌گران و بیمه‌گران اتکایی آسیایی-آفریقایی در این جلسات بر گسترش روابط منطقه‌ای تأکید کرد تا از

■ عزت عبدالباری:

محدودیت قایل شدن برای یک شرکت دولتی رقابت را غیرممکن می‌کند. شرایط رقابت باید برای تمام شرکت‌های بیمه یکسان باشد. در مورد کارمندان هم شرایط باید ارتقاء یابد تا سرقت نخبگان رخ ندهد و شرکت‌هایی که توان مالی بهتری دارند افراد حرفه‌ای را نزد خود نبرند

صاحب نظران بیمه در کشورهای مختلف از جمله عزت عبدالباری دبیر کل فیر به گفتگو نشستیم.

عزت عبدالباری دبیر کل مصری فیر، درباره روند روبه رشد صنعت بیمه در ایران گفت: در نگاه نخست، تحلیل ارقام حق بیمه ناخالص، تعداد بیمه نامه ها و درآمد ناخالص به خوبی نشان دهنده توسعه بازار بیمه در ایران است. گرچه این وضعیت حد نهایی آن نیست و همیشه امکان توسعه و پیشرفت بیشتر وجود دارد ولی این تحول فرصت های بیشتری برای بیمه گران و موسسات خدمات مالی به وجود می آورد.

وی با اشاره به خصوصی سازی صنعت بیمه در ایران گفت: تا زمانی که موسسات ایرانی در خصوصی سازی سهام باشند این امر بسیار مطلوب است. اما اگر خصوصی سازی به معنی باز کردن درها برای ورود خارجیان به بازار بیمه باشد قابل قبول نیست. ورود خارجیان به بازار بیمه هر کشوری باید کنترل شده باشد. شرکت های خارجی باید با پول ملی فعالیت کنند و وجوه مالی را در همان کشور سرمایه گذاری کنند. اگر چنین نکاتی رعایت شود سرمایه گذاری خارجی مطلوب است. اما اگر سرمایه گذاری وجوه بیمه ای در خارج از کشور انجام شود. تنها بازار بیمه ای کشور خود را به روی بازارهای پیشرفته باز کرده ایم و این به معنی غنی تر شدن اغنیا و فقیرتر شدن فقرا است.

دبیرکل فیر افزود: محدودیت قایل شدن برای یک شرکت دولتی، رقابت را غیرممکن می کند. شرایط رقابت باید برای تمام شرکت های بیمه یکسان باشد. در مورد کارمندان هم شرایط باید ارتقاء یابد تا مهاجرت نخبگان رخ ندهد و شرکت هایی که توان مالی بهتری دارند افراد حرفه ای را نزد خود نبرند. اگر شرکت های دولتی از قدرت مشابه برخوردار نباشند، در شرایط بسیار بدی قرار می گیرند.

عبدالباری از چین و هند به عنوان نمونه های موفق خصوصی سازی نام برد و گفت: کشور هند تاکنون بر این سیاست تاکید داشته است که میزان سرمایه گذاری خارجی نباید بیشتر از ۲۶ درصد باشد و این به معنی کنترل بازار است. در این بازار به بخش خصوصی امکان فعالیت در رشته بیمه های عمر داده شده و این رشته در هند در حال توسعه است. خلاقیت هایی هم از خود بروز داده اند. کشور چین نیز نمونه موفق دیگری است. این کشور پس از الحاق به WTO اجازه خصوصی سازی و سرمایه گذاری در بازار بیمه چین را

صادر کرد. مسئولان بیمه چین توجه خاصی به آموزش دارند. آنها در اولین گام بر ورود بیمه گران بزرگ خارجی به بازار چین تاکید کرده و سپس به این بیمه گران اجازه تاسیس دفاتر تماس در این کشور را داده اند. این دفاتر تماس باید در ۳ تا ۵ سال اول فعالیت خود به آموزش نیروی کار در چین در زمینه زبان خارجی و دانش فنی بپردازند تا مجوز فعالیت در چین را به دست آورند. حتی پس از این مرحله هم این شرکت ها اجازه فعالیت در تمام نقاط چین را نخواهند داشت و فقط می توانند در نقاط خاصی فعالیت کنند. مراقبت بر شیوه فعالیت و سرمایه گذاری این بیمه گران خارجی هم بسیار با دقت انجام می شود.

نبیل حسینی، عضو هیئت مدیره شرکت خدمات مشاوره بیمه اروپا آسیا، که پیش از این در شرکت بیمه اتکایی ترکیه (ملی ری) فعالیت می کرد، در خصوص روند فعالیت بازار بیمه ایران گفت: تا جایی که اطلاع دارم به جز بیمه مرکزی که به عنوان بیمه گر اتکایی عمل می کند، شرکت بیمه ایران، که بزرگترین شرکت بیمه گر مستقیم در ایران است، دولتی خواهد ماند و این خود نکته مثبتی است. فکر نمی کنم لازم باشد تمام شرکت ها خصوصی شوند. یکی از نتایج خصوصی سازی مطلوب، ایجاد رقابت است. بنابراین خصوصی کردن بیش از نیمی از بازار، که شامل شرکت های بیمه آسیا البرز و دانا می شود، بدین معنی است که رقابتی قدرتمندی را وارد بازار رقابت کرده اید. در این شرایط داشتن یک شرکت بیمه دولتی در بازار بسیار مناسب است. رقابت به این شکل طبیعی خواهد بود. من چندان طرفدار خصوصی سازی کامل نیستم و اگر درصد خاصی از بازار دولتی بماند بهتر است و به نفع بازار خواهد بود. آنچه در ایران رخ می دهد دقیقاً مطابق این مسئله است. بنابراین فکر می کنم تا سال ۲۰۱۰ شاهد تکمیل فرآیند خصوصی سازی در ایران باشیم و تا آن موقع ۷۵ درصد از کل بازار در دست شرکت های خصوصی قرار گیرد. وی درباره تجربه خصوصی سازی صنعت بیمه ترکیه گفت: در ترکیه خصوصی سازی انجام شد اما این مسئله چندان بر بازار بیمه تاثیر نگذاشت. چرا که بیشتر شرکت های بزرگ بیمه از پیش متعلق به بخش خصوصی بود و خصوصی سازی سه یا چهار شرکت دولتی چندان ساختار بازار را عوض نکرد. اما روند خصوصی سازی با مسائل دیگری همراه شد. به همراه خصوصی سازی سهام، آزادسازی بازار هم به وجود آمد، گرچه این دو فرآیند با هم تفاوت دارند اما معمولاً با هم همراهند.

■ نبیل حسینی:

یکی از عوامل خصوصی سازی مطلوب، رقابت است. بنابراین خصوصی کردن بیش از نیمی از بازار، که شامل شرکت های بیمه آسیا البرز و دانا می شود بدین معنی است که رقابتی قدرتمندی را وارد بازار رقابت کرده اید. در این شرایط داشتن یک شرکت بیمه دولتی در بازار بسیار مناسب است

مصطفی احمد

در روند خصوصی سازی سهم دولت مثلاً در شرکت بیمه اتکایی ترکیه (ملی ری) که بیشترین سهام آن متعلق به شرکت های خصوصی بود و دولت سهم اقلیت را در آن داشت، از دست رفت و اکنون دولت هیچ سهمی در این شرکت ندارد. در فرآیند آزادسازی در ترکیه آنچه را می توان بخش اجباری یا قانونی نامید ناپدید شد. در حال حاضر در ترکیه فعالیت برای تمام شرکت های بیمه و بیمه اتکایی داخلی و خارجی کاملاً آزاد است.

نبیل حسینی افزود: پس از شروع آزادسازی بازار بیمه در سال ۱۹۸۹ در ترکیه، هر گروه کوچک تجاری شروع به خرید یک بانک و یک شرکت بیمه کرد بدون آنکه دیدگاه درستی از یک شرکت بیمه داشته باشد و افراد انتخاب شده برای اداره آنها از کفایت لازم برخوردار باشند. مثلاً افرادی که حتی در دیگر شرکت ها مدیر هم نبودند، یک شبه در شرکت های جدید به عنوان مدیر عامل منصوب شدند و نتایج بدی به بار آورد. رقابت این شرکت ها به هیچ وجه فنی و منطقی نبود. رقابت تنها بر سر جوانب مالی بود و ریسک ها به هر قیمتی پوشش داده می شد. درست در همین زمان بورس، که این شرکت ها برای سرمایه گذاری منابعشان به آن وابسته بودند، دچار رکود شد و این شرکت ها ورشکسته شدند. بدین ترتیب از حدود ۷۰ شرکت بیمه ای که در آن زمان داشتیم همان ۳۷ شرکت قبلی (مربوط به آغاز آزادسازی) باقی ماندند. که از این تعداد ۱۷ شرکت در رشته بیمه های عمر و مستمری و ۲۰ شرکت در رشته بیمه های اموال فعالیت می کنند.

عضو هیئت مدیره شرکت خدمات مشاوره بیمه اروپا آسیا در ادامه اظهار داشت: در حال حاضر شرکت های بیمه گر خارجی بیش از حد به بازار بیمه ترکیه نفوذ کرده اند و حدود ۳۵ درصد بازار را در دست دارند. آنها سهام شرکت های بیمه بزرگ را خریداری کرده اند ولی به جز آوردن پول و خریداری این شرکت ها دانش فنی چندانی را به همراه نیاورده اند. من اعتقادی به ورود شرکت های بیمه خارجی به بازار ندارم. اصولاً هیچ دانش فنی نیست که خودتان نتوانید به آن دست پیدا کنید. حتی اگر در همین مرحله هم متوقف شوید از دست دادن ۳۵ درصد از بازار بیمه ضرر چشم گیری برای یک کشور است.

نکته قابل توجه دیگر اینکه نرخ گذاری اجباری در سال ۱۹۸۹ و همزمان با آزادسازی در ترکیه از بین رفت و این دلیل اصلی فاجعه بود. فقدان نرخ گذاری مقبول و فنی موجب

می شود رقابت کاملاً غیر منطقی شود. در این بازار هیچ کس سود نمی برد و بازار منافع زیادی را از دست می دهد. شما هم اگر در ایران نرخ های اجباری را بردارید شاهد چنین مسئله ای خواهید بود. این مسئله ممکن است در هر بازاری رخ دهد. نه آنکه افراد حرفه ای نیستند بلکه عامل تعیین کننده در بازار رقابتی جوانب مالی است نه فنی. من این مسئله را در چندین کشور شاهد بوده ام. به همین دلیل دولتی ماندن بیمه ایران را نکته مثبتی می دانم. وظیفه این شرکت ایجاد مانع برای رقابت افراطی و از سوی دیگر ارائه نرخ فنی درست خواهد بود. یک شرکت باید باشد که راه را نشان بدهد. دولت باید بتواند از شرکت خود بخواهد حداقل نرخ فنی را اعمال کند و به عنوان ترمز بازار عمل کند.

صلاح المعراج، مدیر بازاریابی شرکت بیمه اتکایی آریگ، با اشاره به علاقه مندی شرکت بیمه اتکایی آریگ به بازار ایران گفت: در مورد تحولات اخیر بازار بیمه ایران باید بگوییم که خصوصی سازی رقابت ایجاد نمی کند بلکه چالش به وجود می آورد. در این چالش تمام بیمه گران باید در ارائه خدمات و برآوردن نیازهای مشتریان رقابت کنند. این رقابت در بازار بسته کمتر وجود دارد. مشتریان خواهان امنیت، خدمات خوب، جدید و متنوع هستند. من به خصوصی سازی اعتقاد دارم به شرط آنکه رقابت سالم و وجود داشته باشد و این رقابت نه تنها در قیمت بلکه در زمینه کیفیت خدمات هم باشد. زمینه های بالقوه گسترش بازار در ایران بسیار زیاد است که از آن جمله می توان به مناطق نفتی جنوب ایران و نیز مناطق آزاد این کشور اشاره کرد. صنعت بیمه ایران باید علاوه بر توجه فراوان به آموزش، از تجربه کشورهای که در زمینه خصوصی سازی موفق بوده اند، مثل کشور لیبی، استفاده کند.

مصطفی احمد، قائم مقام مدیر عامل شرکت بیمه اتکایی برهاد مالزی، در مورد خصوصی سازی شرکت های بیمه در مالزی می گوید: ما در مالزی چنین تجربه ای نداشتیم چون شرکت های بیمه در مالزی از ابتدا خصوصی بودند. اما شرکت های دولتی داریم. عامل رقابت برای وارد کردن شرکت های بیمه به عرصه بین المللی ضروری است. البته رقابت در مالزی کاملاً کنترل شده است یعنی هم رقابت آزادانه صورت می گیرد و هم تعرفه وجود دارد. وجود تعرفه هایی که به طور منطقی وضع شده باشند می تواند به نفع بازار بیمه ملی تمام شود. هم بیمه گذاران و هم بیمه گران از این نرخ ها نفع می برند. امیدواریم بازار بیمه ایران با بهره گیری از تجربه های دیگر کشورها هر چه بیشتر گسترش یابد.

صلاح المعراج